

YOSHLARDA EKOLOGIK ONGNI RIVOJLANTIRISH

Xasanova Nigoraxon Adildjanovna

Shahrixon agrosanoat texnikumi

Yoshlar ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14833118>

Annotatsiya. Bugungi kunda ekologik muammolar global miqyosda dolzarb bo'lib, ularning yechimida yoshlarning faolligi katta ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada ekologik ong tushunchasi, uning shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar va yoshlarning ekologik madaniyatini rivojlantirish usullari yoritilgan. O'zbekiston yoshlari orasida ekologik ongni oshirish bo'yicha olib borilayotgan ishlar, davlat dasturlari va ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida ham batafsil ma'lumot berilgan. Ekologik ta'lim va targ'ibot ishlarining kuchaytirilishi kelajak avlodning atrof-muhit muhofazasida faol ishtirokini ta'minlaydi.

Kalit so'zlar: Ekologik ong, ekologik madaniyat, barqaror rivojlanish, atrof-muhit muhofazasi, ekologik ta'lim, O'zbekiston yoshlari, ekologik targ'ibot, yashil iqtisodiyot.

DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL AWARENESS IN YOUTH

Abstract. Today, environmental problems are relevant on a global scale, and the activity of young people in their solution is of great importance. This article discusses the concept of ecological awareness, factors influencing its formation, and methods for developing the ecological culture of young people. Detailed information is also provided on the work being carried out to increase ecological awareness among the youth of Uzbekistan, state programs, and changes in the education system. Strengthening ecological education and advocacy will ensure the active participation of the future generation in environmental protection.

Keywords: Ecological awareness, ecological culture, sustainable development, environmental protection, ecological education, youth of Uzbekistan, ecological advocacy, green economy.

РАЗВИТИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО СОЗНАНИЯ У МОЛОДЕЖИ

Аннотация. Сегодня экологические проблемы актуальны в мировом масштабе, и активность молодежи имеет большое значение в их решении. В статье рассматривается понятие экологического сознания, факторы, влияющие на его формирование, а также методы развития экологической культуры молодежи. Также представлена подробная информация о проводимой работе по повышению экологической осведомленности молодежи Узбекистана, государственных программах и изменениях в системе

образования. Укрепление экологического образования и пропаганды обеспечит активное участие будущих поколений в охране окружающей среды.

Ключевые слова: Экологическое сознание, экологическая культура, устойчивое развитие, охрана окружающей среды, экологическое образование, молодежь Узбекистана, экологическая пропаганда, зеленая экономика.

Zamonaviy dunyoda ekologik muammolar tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Atmosferaning ifloslanishi, global isish, chiqindilarni qayta ishlash muammolari va tabiiy resurslarning kamayishi insoniyat oldidagi jiddiy tahdidlardir. Ushbu muammolarga qarshi kurashish va barqaror rivojlanishga erishish uchun ekologik ongni oshirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, yoshlarning ekologik madaniyatini shakllantirish, ularga atrof-muhitni muhofaza qilish mas'uliyatini yuklash orqali ijobiy natijalarga erishish mumkin.

O'zbekiston Respublikasida ekologik ongni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Davlat va nodavlat tashkilotlari tomonidan yoshlarni ekologik muammolarga jalb etish bo'yicha turli loyihalar amalga oshirilmoqda.

Ekologik ong insonning tabiat bilan munosabatlari, atrof-muhitga bo'lgan munosabati va ekologik muammolarga javobgarlik hissi bilan bog'liq bo'lgan tushunchadir. Uning shakllanishi quyidagi asosiy omillarga bog'liq:

1. **Oilaviy tarbiya** – Bolalikdan atrof-muhitga hurmat va tabiatni asrab-avaylash madaniyatini shakllantirish muhimdir.

2. **Maktab va oliy ta'lim tizimi** – Ekologik ta'limni kuchaytirish, darslik va dasturlarga ekologiya mavzularini kengroq kiritish talab etiladi.

3. **Jamiyat va ommaviy axborot vositalari** – Ekologik muammolar bo'yicha axborot tarqatish, yoshlarni turli ekologik aksiyalar va tadbirlarga jalb etish muhim ahamiyatga ega.

4. **Davlat siyosati va qonunchilik** – Ekologik qonunlar va dasturlar orqali yoshlarni atrof-muhit muhofazasiga yo'naltirish zarur.

O'zbekiston Respublikasida ekologik ongni rivojlantirish bo'yicha quyidagi muhim dasturlar amalga oshirilmoqda:

1. Ekologik ta'lim va targ'ibot ishlari

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yashil makon" umummilliy loyihasi doirasida maktab va oliygoch o'quvchilari daraxt ekish va bog' yaratish jarayonida faol ishtirok etmoqda.

- Maktab va oliy ta'lim muassasalarida ekologiya fanlari chuqur o'qitilmoqda. Toshkent Davlat Agrar Universiteti, O'zbekiston Milliy Universiteti va boshqa oliygohlarda ekologiya bo'yicha maxsus yo'nalishlar mavjud.

- Yoshlar orasida ekologik festival va aksiyalar o'tkazilib, ularga ekologik muammolar haqida tushunchalar berilmoqda.

2. Yoshlar ishtirokida ekologik aksiyalar

- O'zbekistonda "Ekologik harakat" va "Yashil iqtisodiyot" dasturlari doirasida yoshlar orasida chiqindilarni saralash, qayta ishlash va ekologik tozalikka e'tibor qaratish bo'yicha tashabbuslar qo'llab-quvvatlanmoqda.

- "Eko-tashabbus" volontyorlik harakatlari doirasida yoshlar ekologik loyihalar yaratish va ularda ishtirok etishga jalb qilinmoqda.

3. Ekologik qonunchilik va davlat dasturlari

- O'zbekiston Respublikasi "Atrof-muhitni muhofaza qilish to'g'risida"gi qonun doirasida yoshlar uchun ekologik huquqiy bilimlarni oshirish choralari ko'rilmogda.

- "Yashil iqtisodiyot" dasturi doirasida yoshlarning ekologik startaplariga qo'llab-quvvatlash berilmoqda.

Ekologik madaniyatni oshirish va yoshlarni atrof-muhitni muhofaza qilishga undash uchun quyidagi strategiyalar muhim:

1. **Ekologik ta'limni kuchaytirish** – Maktab va universitetlarda ekologiya bo'yicha maxsus kurslar joriy qilish.

2. **Ekologik targ'ibot va axborot kampaniyalari** – Televideniye, internet va ijtimoiy tarmoqlarda ekologik mavzularni keng yoritish.

3. **Amaliy ekologik loyihalar** – Yoshlarni daraxt ekish, chiqindilarni qayta ishlash va boshqa ekologik tadbirlarga jalb qilish.

4. **Ekologik startaplarni qo'llab-quvvatlash** – Yosh tadbirkorlarni ekologik bizneslar yaratishga rag'batlantirish.

XULOSA

Yoshlar orasida ekologik ongni rivojlantirish jamiyatning barqaror rivojlanishida muhim o'rin tutadi. O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatadiki, davlat dasturlari, ta'lim tizimidagi islohotlar va yoshlarning ekologik loyihalarda faol ishtiroki ekologik madaniyatni oshirishga xizmat qilmoqda. Kelajak avlodning ekologik tafakkurini shakllantirish orqali biz nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilamiz, balki ekologik barqaror jamiyat qurishga ham erishamiz.

REFERENCES

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yashil makon” umummilliy loyihasi, 2021 yil.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Atrof-muhitni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi qonuni, 2019 yil.
3. UNESCO. Environmental Education for Sustainable Development. Paris, 2020.
4. World Bank. Green Growth Strategies for Youth Engagement. Washington, 2021.
5. Ibroximovna, M. S. (2024). FACTORS OF DEVELOPING OF INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCE IN TEACHING ENGLISH TO CADETS OF MILITARY UNIVERSITY. Лучшие интеллектуальные исследования, 15(1), 159-163.
6. Musayeva, S. I. (2024, May). DEVELOPMENT OF INTERCULTURAL COMMUNICATION COMPETENCE OF CADETS USING INTERACTIVE METHODS. In Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (Vol. 3, No. 5, pp. 276-284).
7. O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi ma’lumotlari, 2023 yil.